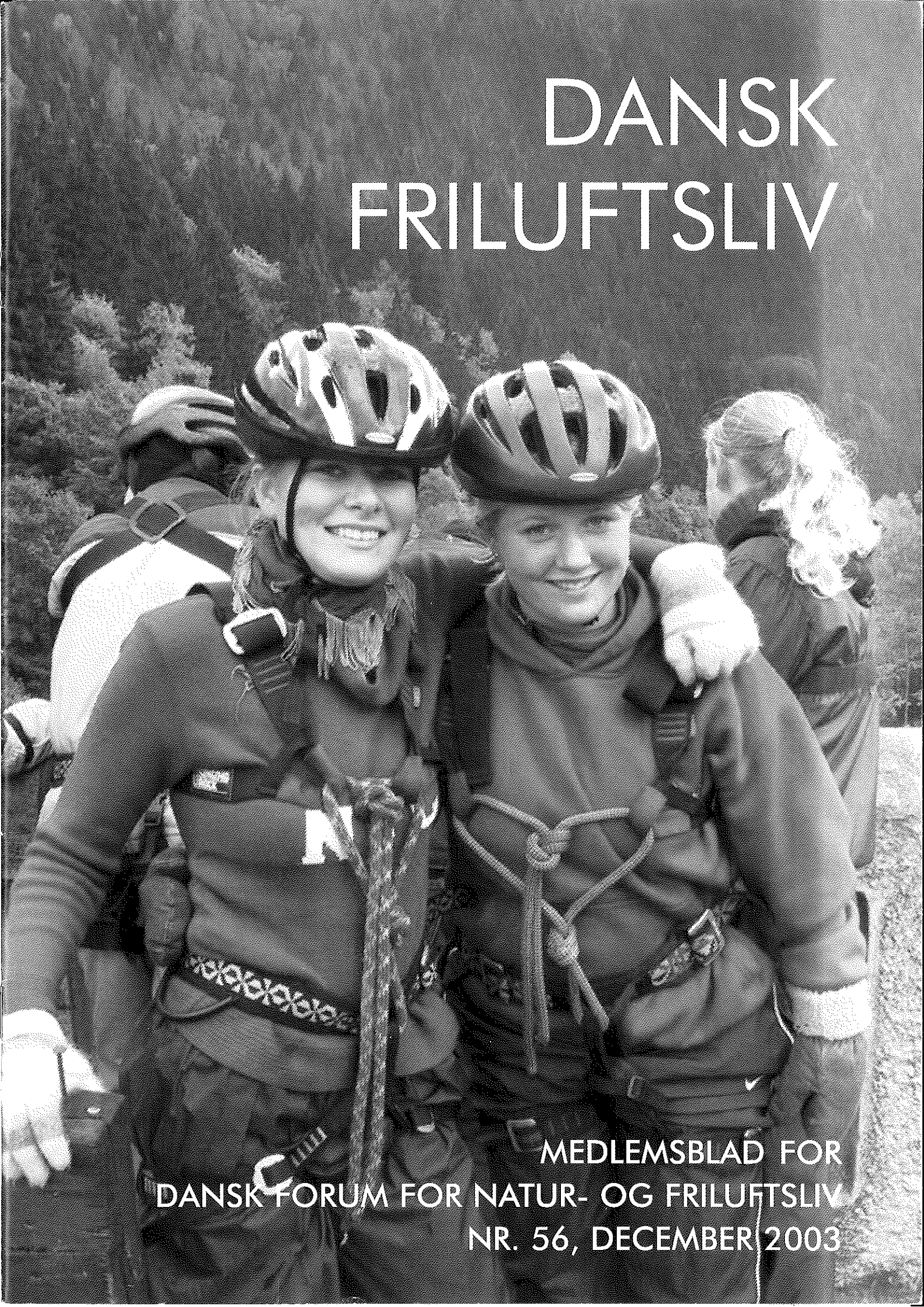

DANSK FRILUFTSLIV

MEDLEMSBLAD FOR
DANSK FORUM FOR NATUR- OG FRILUFTSLIV
NR. 56, DECEMBER 2003

DANSK FORUM FOR NATUR- OG FRILUFTSLIV

Formand:

Johnnie Bøtke Laursen
Vinkelvej 28, 8800 Viborg
tlf. 86 67 65 64
jblaursen@mail.tele.dk

Kasserer:

Erik Jegsen
Th. Bangsvej 15, Flemløse
5620 Glamsbjerg
tlf. 64 72 26 73
jegsen@privat.dk

Sekretær:

Jesper Lind Nielsen
Balvej 16
5762 V. Skerninge
tlf. 51 51 42 04
thor_dk@hotmail.com

Friluftsbogklubben:

Carsten Damsgaard
Varnæsvej 750, Bovrup
6200 Aabenraa,
tlf. 74 68 11 34
cdamsgaard@privat.dk

Mads Brodersen

Kirkestræde 5
5466 Asperup,
tlf. 64 48 15 85
mcbrodersen@mail.dk

Annoncer:

Louis Sørensen
Grønnegade 7, 2. lejl. th. 1.
8800 Viborg,
tlf. 87 25 08 04
louischarles1974@hotmail.com

Grafisk tilrettelægning:

Kristian Dueholm Jessen
Gadbjergvej 6, 7321 Gadbjerg

Redaktion:

Carsten Damsgaard (ansvarsh.)
Terkel Berg-Sørensen

www.danskfriluftsliv.dk

Forsidefoto: Gerd Diercksen

ISSN 0909 - 0614

FORMANDEN HAR ORDET

Af Johnnie Bøtke Laursen

Det at være ude - at færdes i skov og på strand - er dansker-nes foretrukne måde at til-bringe deres fritid på. Der fin-des et væld af aktiviteter, som foregår i naturen. Friluftsrådet dækker en stor del. Medlems-organisationerne er en broget flok og de aktiviteter, der fore-går, spænder fra motorsport i naturen over adventure-race og til fuglekiggeri. På trods af mangfoldigheden skulle der dog gerne i disse tider med kraftig fokus på miljøet være stærk opbakning til, at natur-brug, naturbeskyttelse og

naturoplevelse går hånd i hånd. Skov- og Naturstyrelsen lavede for nogle år siden en undersøgelse af danskernes brug af naturen som fritids-fænomen. En af konklusioner-ne var, at naturoplevelsen er hovedformålet.

Til gengæld har danske børn aldrig tilbragt så lidt tid ude med selvorganiseret leg i det fri, i ujævnt terræn med bevæ-gelsesmæssige udfordringer og sansemæssige og motoriske oplevelser i form af vind og vejr. Vi har i løbet af den sidste generation fået et skift fra ude- til indekultur, fra

FORENINGENS FORMÅL

Foreningens formål er at skabe, udbygge og ved-ligeholde kontakt imellem personer, der arbejder med vejledning og undervisning i natur- og fri-luftsliv.

Foreningen skal arbejde for at styrke danske natur-oplysnings- og friluftslivstraditioner i samarbejde med vore nordiske nabolande med det formål at skabe harmoni mellem menneske og natur såvel som mellem mennesker.

Dansk Friluftsliv udgives af Dansk Forum for Natur-og Friluftsliv og udkommer fire gange årligt:

nr. 57	mar.	2004	deadline	1. feb.
nr. 58	juni	2004	deadline	1. maj
nr. 59	okt.	2004	deadline	1. sept.
nr. 60	dec.	2004	deadline	1. nov.

Annoncering koster:

hel side 1000 kr. ekskl. moms
halv side 650 kr. ekskl. moms
kvart side 400 kr. ekskl. moms

selvstyret til voksenorganiseret aktivitet, fra megen daglig bevægelse til mange timers stillesiddende foran skærme. Noget som alt sammen er med til, at det er vigtigt at gøre en stor indsats for mere krop og mere fysisk udfoldelse ude.

Naturoplevelse og fysisk aktivitet er hovedhjørnestenene i det arbejde vi gør i Dansk Forum for Natur- og Friluftsliv. At være på tur til fods, på ski, i kano, kajak eller sejlbad, til hest, men hvor hovedsigtet ikke er at komme frem så hurtigt som muligt, men med så store naturoplevelser som muligt.

Vi er ikke i noget dilemma. Vi skal ikke vælge mellem naturoplevelse og fysisk aktivitet - tværtimod skal vi prøve at styrke begge dele.

Naturoplevelsen og naturlivet har ikke fået så megen opmærksomhed de seneste år - men jeg ved, at en del af vore medlemmer er forankret i denne del, blandt andet jer, der arbejder som naturvejledere. Lad os gøre dette mere synligt igen. Det kunne jo blandt andet være gennem at skrive artikler til bladet om det arbejde der gøres - tips og ideer til, hvordan og uddybende indlæg om hvorfor.

Den fysiske aktivitet har tilsyneladende været i højsædet - også i bladet. Også på grund af arbejdet med havkajak- og kano-samarbejde. Det skal ikke nedprioriteres. Vi mangler stadig en satsning på samarbejde inden for klatring, men skulle vi indimellem ikke flytte fo-

kus fra det svære tekniske og de lange ture ned til børnehøjde? Hvordan hjælper vi gennem vores arbejde med at styrke motorikken i den generation, der vokser op nu?

Jeg er sikker på, at der er sammenhæng mellem udviklingen af det ekstreme og svære inden for friluftsskolerne og den mangel på udfordring og spænding som børn bydes på i deres opvækst - det hele skal være sikkert og behageligt.

Hvis konsekvenserne er søgen efter spænding enten på asfalten i hurtige biler og eksperimenteren med stoffer eller ved ekstremsport og adventure foretrækker jeg det sidste.

Men lad os dog prøve at gøre dette behov mindre for unge i tyverne ved at medvirke til at skabe rammer for børn, hvor de får både udfordringen og roen ved at være i naturen - og bevæge sig i den.

God jul og godt nytår!

PS. Næste års årsmøde og seminar foregår den 25. og 26. april et sted på Fyn.

Nærmere information om program etc. kommer i martsnummeret og på hjemmesiden.

Foto: Reiner Merke

PILE, KOGGER OG ANDET BUEGREJ

*Af Tom B. Hansen,
www.færd.dk*

Som opfølgning på artiklen om fremstilling af buer i blad nr. 55 kommer her en artikel om fremstilling af pile, kogger og andet bueudstyr.

Når man har fremstillet sin første bue, er man cirka halvvejs i fremstillingen af det grej, der skal til for at skyde med bue. Ligesom med buebygningen kan man antage en nærmest videnskabelig holdning til buegrejet eller også være mere pragmatisk. Det, der er vigtigt, er, at man får nogle gode oplevelser med sin bue. I det følgende vil jeg gennemgå fremstillingen af forskelligt buegrej samt give eksempler på gode fif og nyttige tips.

Middelalderens ammunitionsfabrikker var pilemagerne. De håndværkere, der var gode til at lave pile, var lige så højt vurderet i samfundet som bue-magere og våbensmede. En bue er nemlig kun god som våben, hvis pilen har en stabil flugt, den rette stivhed og den rette spids. Pilen har gennem tiden gennemgået en lige så stor udvikling som andre våbentyper. F.eks. er der forskel på, hvordan pilespidserne er monteret, alt efter om det er dyr eller mennesker, man har skullet slå ihjel. Dette beror på, at pile skal forbi ribbenene for at komme ind til kroppens vitale dele. Da riddere opfandt ringbrynjen, måtte bueskytterne opfinde en pilespid, der

undervejs gennem ringbrynjen åbnede ringene og fortsatte ind i kroppen. En sådan spids kaldtes en budkinspids. Udviklingen af pile tager altså sin start fra en hasselkæp med flintespids, over smedede pilespidser på træskafter, til vore dages kulfiberskafter med 3-fløjede selvudløsende barberbladsskarpe skær.

SKYDNING MED BUE

Der er tre ting man skal tænke på, når man skyder med bue. Sikkerhed, sikkerhed og sikkerhed.

Når man skyder, skal man altid være helt sikker på, at pilen ikke uforvarende kan ramme dyr eller mennesker. Man skal altid placere sig, så man kan følge hele pilens flugt. Sørg for, at der er et pilefang dvs., at du er 100% sikker på, at pile opfanges af f.eks. en jordvold, et plankeværk, en halm-mur eller andet. Det må aldrig være sådan, at pilen fortsætter sin flugt ukontrolleret. Skyd f.eks. aldrig op ad en hæk. Man kan aldrig vide, hvad der gemmer sig bag ved hækken. Skyd aldrig når du er træt, irriteret eller vred. Det kræver koncentration og omtanke at skyde med en bue. Det du står med i hånden, er et af historiens mest frygtede våben og det er stadig et våben, selvom det for kort tid siden kun var en pind.

Den mest almindelige begynderfejl er, at der er for langt til målet. I starten er det meget svært at ramme et mål, der står

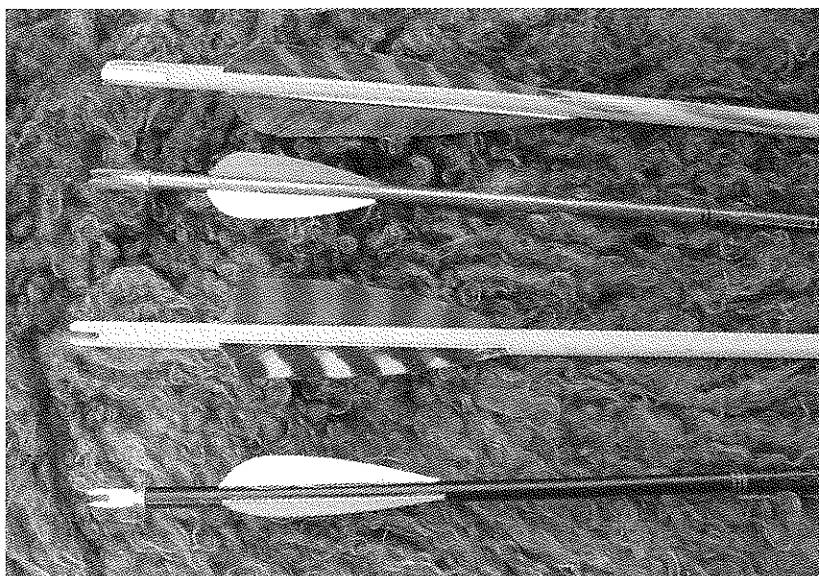
langt væk. Start derfor skydningen med at skyde på omkring 10 meter. Når du kan sætte 80 % af dine pile i en cirkel med en diameter på 25 centimeter, er du klar til at øge afstanden til 15 meter. På denne afstand indskrænkes cirkelens diameter til 15-20 centimeter. Og sådan øges afstanden og indskrænkes cirklen gradvist. Jo længere der er til målet, jo sikrere skal man være på, at pilen rammer målet.

Skydning med langbue er intuitiv skydning. Det betyder, at der ikke, til forskel fra moderne buer, er sigtemidler på buen. Skytten skal „fornemme“, hvor pilen skal ramme. Dette er et fænomen, der er meget svært at beskrive, men det opleves første gang man rammer sit mål. Langbueskydning kan meget nemt opleves som meditation, hvis man giver sig selv lov.

SKAFTER

Pinden til pilen kaldes skaftet. Skaftet kan være lavet af forskellige materialer: træ, aluminium, glasfiber og kulfiber. Til en langbue vil jeg absolut anbefale træskafter. De andre skafter er meget dyre og det bliver en helt videnskab at finde de rigtige pile til netop din bue.

Træskafter kan være lige hasselgrene, eller købes i fyrretræ og cedertræ. Fyrretræsskafter (8 mm og 10 mm) købes som rundstok i byggemarkedet og cedertræsskafter (9 mm) i

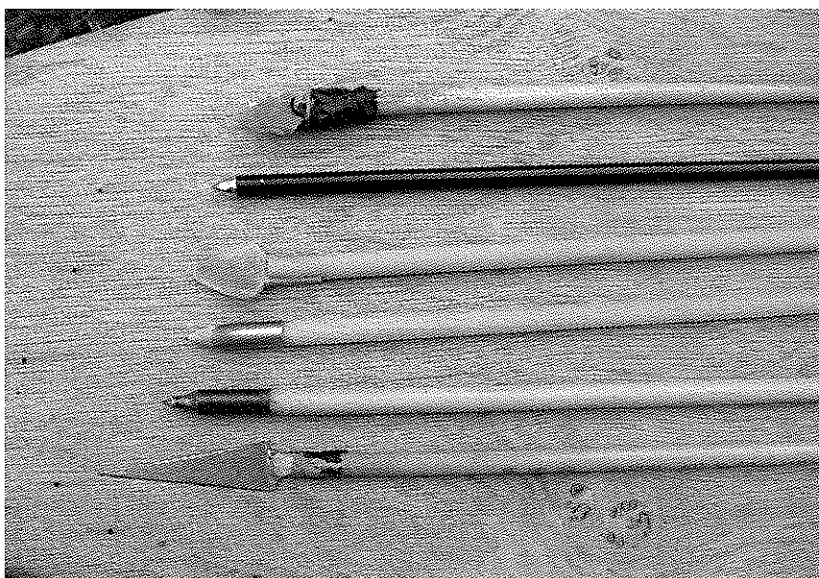
bueforretninger. Det, der er allervigtigst, er, at pilen passer til buen, da det er pilen, der skal opfange buens kraft. Lette pile til små buer og tunge pile til store buer.

Skaftets længde afhænger af bueskytten. Længden afpasses til den enkelte skytte. Afstanden fra mellemrummet mellem tommel- og pegefinger på venstre hånd i strakt arm, til ca. midt på højre kind. Det er selvfølgelig omvendt for venstrehåndsskytter. Det allervigtigste er, at alle pile har samme længde, da det ellers bliver umuligt at „automatisere” sin skydning.

NOCKEN

Den rille som strengen skal ligge i kaldesnocken. Nocken files enten med en rundfil eller købes færdig som en plasticnock. Plasticnocker har den ulempe, at de kræver en streng, der har en bestemt tykkelse. Hvis strengen er for tyk, blivernocken nogle gange sidende på strengen, mens pilen får en skæv flugt. Til en langbue ser det bedst ud med ennock, der er filet. En sådannock har også den fordel, at den næsten er gratis. Den mindste kædesavsfil på 3,2 mm passer godt. Nocken skal være tilpas dyb, så der ikke er mulighed for, at strengen falder ud afnocken. Nocken skal være afrundet i bunden, så strengen ikke slides unødigt ved afgivelse af skuddet. Nocken lægges diagonalt på skaftets åreretning da risikoen for, at pilen flækker, derved mindskes. Inocken kan man indlægge ennockforstærkning, der forlænger pilens levetid be-

tragteligt. Forstærkningen laves af hårdt træ, ben eller horn.

SPIDSEN

Pilespidsen kan laves af alt muligt: Søm, patronhylstre, gamle savblade, ben, horn og andet. Kun fantasien sætter grænser. Det vigtigste er dog, at spidsens vægt passer til pilen. I bueforretninger kan der købes færdige spidser, der passer til forskellige træskafter. Disse spidser kaldes feltspidser og det er en nem måde at skaffe spidser på. Du skal jo huske, at du skal lave mange pile. Overgangen mellem skaft og spids er et af pilens svage punkter. Man skal derfor være omhyggelig med at montere spidsen. Skaftet skal afpasses til spidsen og monteres med 2-komponent lim. De utålmodige bruger ofte ti-sekunders lim. Min erfaring er imidlertid, at det ikke holder særligt godt. I spidsen kan der, ligesom inocken, indlægges en forstærkning. Dette kaldes en footing og laves også af hårdt træ, ben eller horn.

FANER

Fjerene på pilen kaldes faner. Fjer har retning alt efter, hvilken side de har siddet på fuglen. Til en pil skal fanerne altid komme fra den samme side af fuglen, ellers flyver pilen ikke ordentligt. Fjerene skal være så stive som muligt, hvorfor fjer fra tunge fugle egner sig bedst til pile. I princip kan alle fjer bruges, men svane, gås, kalkun, svartbag, sildemåge og påfugl er rigtig gode. Det kan godt svare sig at gå en tur på stranden i marts

eller april og samle fjer fra fugle, der ikke har klaret vinteren. Fjerene klippes af vingerne med en lille skævbider. Det er de yderste store håndsvingfjer, der kan bruges. Hvis de er beskidte, rengøres de i sæbevand og tørres ved at stikke dem i græsplænen eller noget andet. Der skal blot være luft omkring dem.

Det viser sig ofte, at forsyningen af naturfjer ikke er nok, hvorfor faner ofte må købes færdige i buebutikken. Her er der et kæmpe udvalg i farver, former og størrelser. Fanerne skal dog, ligesom spidserne, passe til skaftet. Små faner til små pile og store faner til store pile. Det er blot at rive ned fra hylderne og få lavet en masse pile. Man kan aldrig få for mange pile.

Fanerne monteres med et faneapparat, men hvis man synes det er for dyrt, kan det klares med nåle, der fastholder fanerne, mens limen tørrer. Der kan bruges speciel fanelim eller „Lymalim“. Fanerne monteres med en afstand på 120 grader startende med hanefjeren. Hanefjeren er den fjer, der vender væk fra buen og vinkelret på buestrengen. Denne fjer har oftest en anden farve end de andre, da det derved er nemt at vende pilen rigtigt, når den sættes på strengen.

FLU-FLU PILE

Ved skydning efter mål, der befinder sig i luften, bruges flu-flu pile. Det kan f.eks. være sjovt at skyde efter en ballon, der er sat på en høj pind. Det kræver imidlertid meget god plads, da det ikke er til at

sige, hvor pilen ender.

En flu-flu pil er en pil, der har en stor fjer snoet rundt om skaftet. Pilen har en høj udgangsfart, men bremses af fjeren, så den ikke flyver så langt. Pilen „dør“ i luften og falder lodret ned. Den er derved let at finde, da den står lodret i plænen/marken.

FINGERBESKYTTELSE

Bueskydning tager hårdt på fingrene. Det er vigtigt at have en eller anden form for fingerbeskyttelse. Den billigste måde er at lave en skydeflap af læder. Det er et stykke læder, hvor der er klippet huller og flapper til fingrene. Det kræver tilvænning at bruge en skydeflap, men når det er lært, går det fint. En anden nem løsning er at finde en gammel skindhandske. Disse findes nemmest i bedstemødres klædeskab. En gang var det moderne med skindhandsker og de findes ofte i rig mængde hos familiens damer. Handsken skal være lidt for lille i starten. Den skal nemlig sidde tæt. Når man har fået den på, gøres den våd i varmt vand. Derefter går man med den hele dagen til den er tør. Derved antager den form efter ens hånd og passer perfekt. Man kan selvfølgelig også investere i en rigtig skydehandske af dyreskind, men det er en dyr løsning.

PILEKOGGER

Det er vigtigt at have et godt pilekogger. Et godt pilekogger er ikke karakteriseret ved materialevalget, men om det er nemt at komme til sine pile. Koggeret er enten et rygekogger eller et sidekogger til bælte.

Koggeret kan være lavet af mange forskellige materialer. Det mest anvendte er læder, men kraftigt stof kan også bruges. Til børn (og måske også til voksne) er en stump gammelt nedløbsrør nok. Nedløbsrøret kan pålimes stof eller læder. Det er en nem løsning. Nogle bruger pileflet eller tampet birkebark. Det er meget smukt, men mindre kan sagtens gøre det.

Selve udformningen af koggeret er individuel, og opskrifter hæmmer nogle gange den kreative udfoldelse. Derfor vil jeg ikke her komme med en opskrift på et pilekogger. Ikke to kroppe er ens, hvorfor det er vigtigt, at man som bueskytte gør sine egne erfaringer med sit kogger. Kun derved opnås det gode kogger.

SKYDNING

Når du nu endelig har fået fremstillet alt dit buegrej, skal du til at skyde langbue. Som nævnt før kan du ikke være for hysterisk med sikkerheden. Du må aldrig „tørskyde”. Dvs. spænde buen uden pil og slippe strengen. Risikoen for, at buen sprænger, øges voldsomt, da der ikke er nogen pil til at opfange kraften fra buen. Det du skyder efter skal kunne opfange og bremse pilen. Det kan f.eks. være halmballer eller papkasser stoppet med halm. I bueforretninger kan købes „rigtige” skydeskivematerialer i ethafoam. Det er meget dyrt, men til gengæld også rigtig godt. I starten er det vigtigt, at målet er stort, da træfsikkerheden ikke er så god. Senere kan man indskrænke målets størrelse. Det er afvekslende

at have forskellige „ansigter” på sin skydeskive. Ansigtet er det billede, der er på skydeskiven. Det kan være en traditionel cirkelformet skydeskive eller f.eks. et billede af et dyr. Der kan i bueforretninger købes mange forskellige skydeansigter. I valgperioder er det måske muligt at skaffe valgplakater af sin yndlingspolitiker. Det giver billige ansigter. Det er kun fantasien, der sætter grænsen for, hvad du skyder efter. Men husk, at du skal være helt sikker på, hvor pilen rammer. Hysteri omkring sikkerhed ved bueskydning bør være en almindelig ting. Til sidst vil jeg ønske dig rigtig god skydning, med håbet om mange gode timer i det fri. Skriv gerne til mig om dine erfaringer på tom@faerd.dk.

Foto: Tom B. Hansen

LITTERATUR:

- Flemming Alrune: Bue og pil for 6000 år siden, Lejre Forsøgscenter
- Flemming Alrune: En langbue fra Middelalderen, Lejre Forsøgscenter
- E. Sigurd Hansen: Langbuer og pile af træ, Bogan
- Carl Dreyer: Med bue og pil
- Dan Høj: Bue og Pil, Danage Target
- Den Skæve Pind, Middelaldercentret
- Erling Schmidt: Bue og Pil, Eget forlag (ISBN 87-987448-0-1)
- Eugen Herrigel: Bueskydning og Zen, Sphinx
- Utallige hjemmesider. En del er der link til på www.faedr.dk.

Buematerialer: Linaa A/S:
www.linaa.dk. Buegrej i øvrigt:
 J. B. bueudstyr tlf: 57 56 12 18.

ILDPOSENS HEMMELIGHED

*Af Steffen Holberg,
www.beltude.dk*

Når jeg er på friluftstur har jeg altid min ildpose med - både for alvor og for sjov.

Alvoren består i, at det i nogle situationer kan være helt afgørende, at man kan få ild og tænde bål.

Det sjove består i, at det er spændende at kunne lave ild uden brug af tændstikker.

Indholdet i ildposen afhænger således af turen.

For at en tur skal være god gælder de tre klassiske regler: man skal være mæt, tør og varm.

Er man af sted i områder langt fra bebyggelse kan det være livsvigtigt, at man kan tænde bål, hvis alt er vådt, og man er kold og sulten. Andre gange er det vigtigt for, at turen kan være en god oplevelse, som man har lyst til at gentage. Den gode oplevelse hænger ofte sammen med bål, varme og hygge. Ilden er samlingspunktet.

Når det rigtig gælder om at få ild, gælder alle kneb. Jeg har altid tørre tændstikker med i vandtætte fotobøtter samt en lille flaske med tændvæske. Sprit er ikke ret godt, da det futter for hurtigt af. Tændvæskens brænder langsomt og kontrolleret. Små stumper stearinlys og magnesiumbånd er godt, men først og fremmest er birkebark det rigtige optændingsmiddel.

Hemmeligheden er, at birkebarken indeholder så meget tjære, at den brænder selv i våd tilstand.

Er der birk på stedet kan man uden videre trække den yderste meget tynde yderbark af. Den skaller som regel lidt i forvejen. Træet tager ikke skade og danner bare noget nyt, men man må endelig ikke bruge kniv. En håndfuld af disse fine krøller er guf.

Under grantræerne, især rødgranen, er der næsten altid tørt kvas med masser af harpiks. Også disse tynde kviste er gode, men de skal knækkes for at ligge så tæt sammen, at varmetabet ikke bliver for stort.

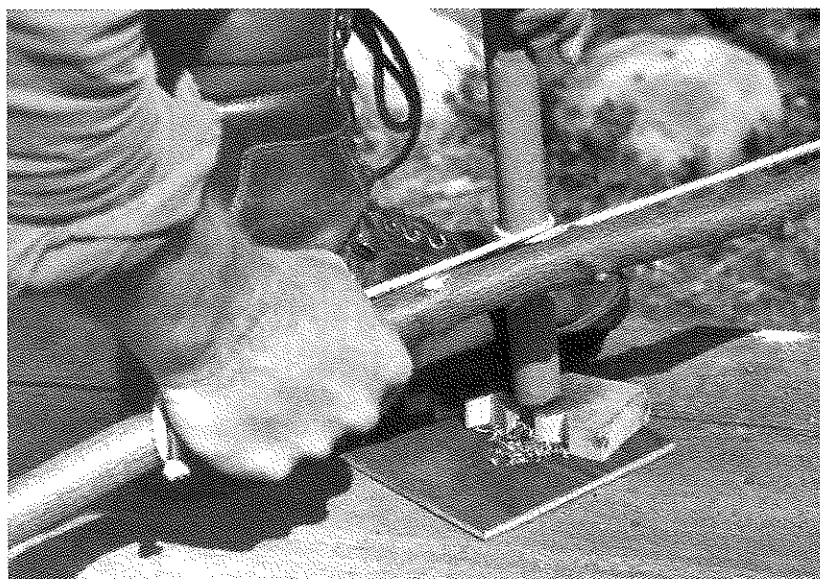
Det næste er snitning af tyndt optændingstræ. Jeg plejer at sige, at det tyndeste skal være tyndere end tændstikkerne. Dernæst kommer et udvalg af stigende tykkelse. Har man lavet sit forarbejde ordentligt, er man sikker på at få bål. Når det ikke lykkes, er det som re-

gel fordi man er gået for hurtigt frem og har sjusket med forberedelserne. Især er det almindeligt, at man får ild, men ikke bål, da der mangler brænde i forskellige størrelser. Disse tykkelser må først lægges på, når der er ordentlig gang i ilden. Tænd bålet med vinden i ryggen. Tænd tændstikkerne helt nede ved birkebarken, så de ikke går ud undervejs. Brugte tændstikker bruges som optændingsbrænde. Hvis det ikke lykkes første gang, tænder man samme sted igen for at udnytte varmen i træet.

De tre ting, der skal til for at noget kan brænde er nemlig: brændbart materiale, ilt og varme.

Det er som regel varmen, der er vores problem som bål-tændere.

Mange foreslår, at man har lighter med. Det er også helt i orden når det gælder sikkerhed, men lighter er tit usta-

bile under krævende forhold. I hård kulde virker de slet ikke. Så ingen lighter uden også tændstikker. Hvis det har regnet meget og jorden er våd, må man ikke tænde direkte oven på jorden, da ilden vil gå ud når strålevarmen skaber damptryk nede fra. I stedet skal man tænde birkebarken oven på et lag af træ. Hvis alt brændet er meget vådt kan det betale sig at lave et bål, som man tænder i toppen - en såkaldt „berberild”. Strålevarmen tørrer efterhånden brændet nedenunder og man får ikke så meget røg. „Berber-ilden” er også god ved bål på sne eller is. Som forberedelse til ture kan man hjemme lave en „bålroulade”. Det er sjovt at lave bålroulader og selv børnehaverbørn kan være med. Man tager noget hessian eller lignende i små stykker og hælder varm stearin ud over det. Når stearinen er fast rulles stoffet til en roulade. Ved optænding skærer man en skive af rouladen, der tændes. En anden nyttig og sjov ting er „bålpusteren”. Den laves af et stykke hyldegren, der afbarkes.

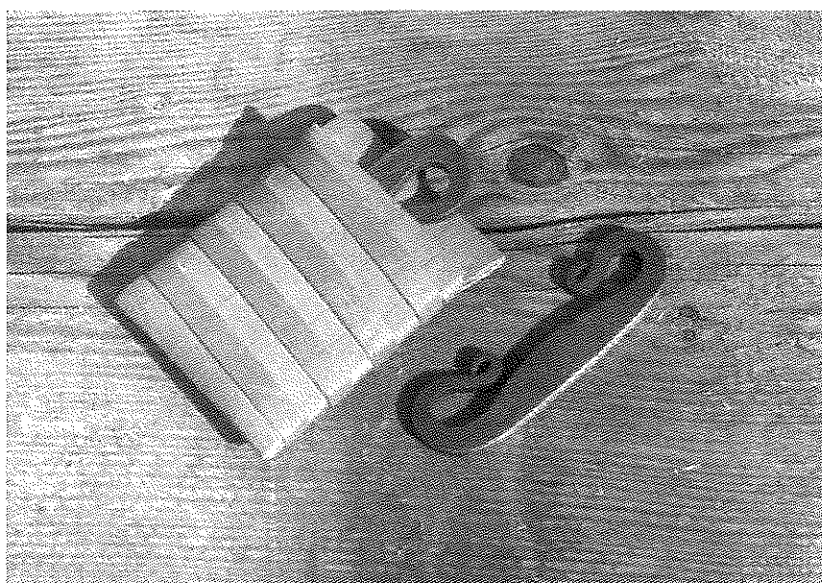
Marven bores ud med en tynd pind eller et stykke ståltråd. Bålpusteren gør, at ens øjenbryn holder længere når man er på tur og man kan puste mere effektivt.

Når vi er nu er af sted i godt vejr og har god tid, kan det være sjovt at prøve andre ildtændingsmetoder. En af de nemmeste måder at få ild på er at bruge stål og flint. Man tager en gammel fil med ansats. Ansatsen er den smalle side af filen, hvor der ikke er riller. En god flintesten, der ligger godt i hånden, slås nedad mod ansatsen, og straks springer der en masse herlige gnister. For at fange gnisterne bruger man en tot meget fint ståluld. Nummer 000 er velegnet. En enkelt gnist er nok og det hele gløder kraftigt. Man skal være hurtig og have gjort bålet klar inden. Det overrasker de fleste, at jern kan brænde, men forklaringen er, at det er så tyndt og derfor har en meget stor overflade. Prøv en gang selv. Det er lige så let som at stryge en tændstik! Det kedelige ved denne me-

tode er, at det kræver et industriprodukt: stålulden.

Så er det bedre med ildstålet, (se foto her på siden) der en gammel prøvet metode. De fleste kender det fra vikingemarkeder og lignende. Det er let at smede sit eget ildstål. Det vigtigste er udgangsmaterialet, som skal være noget hårdt stål, der kan hærdes. Udover værktøjsstål kan man bruge gamle file, gamle bildele eller tænder fra en hesterive. Hesteriven består af nogle store hjul med en lang række af store krumme tænder til at rive hø sammen til høstakke. De bruges ikke mere og står rundt omkring på gårdene og rustet op. De er også gode til at smede knive af. Når ildstålet er smedet i den form man ønsker, skal ildæggen hærdes. Der glødes til kirsebærrød og æggen hærdes i vand. Jeg beklager meget, men hvis man skal være helt sikker på et godt resultat må der ikke være kvinder til stede!

Når ildstålet skal bruges slås det med den ene hånd mod en tynd skive flint, der holdes i den anden hånd med en skive fyrsvamp *ovenpå*. Fyrsvampen, der også kaldes „tønder-svamp” eller tændesvamp, skal forberedes inden den kan bruges til denne metode. Fyrsvampen er en poresvamp, der vokser på siden af træer, der er svækkede på grund af sygdom. Den skæres i tynde skiver og porelaget skæres væk. Skiverne tørres, og de kan forbedres ved at man koger dem eller lægger dem i blød en nat i en grød af vand og aske fra

løvtræ. De tørres igen og er klar til brug. Gnisten fra stålet mod flinten fanges i fyrsvampen, der så begynder at gløde. Der pustes til gløden og den ultratynde birkebark bryder i brand. Et lille trick er at lægge fyrsvampen i en opløsning af nitrat. Det brænder som krudt! En anden gammel metode til ildtænding er brændeglasset, der som bekendt har sine egne begrænsninger. Men sjovt er det. Pas på, at brændeglasset ikke ligger i solen selv om meningen jo er at vi vil lave ild på en anderledes måde.

Er man til fysik kan man lave ild ved at kortslutte batterier med ståluld eller tynd tråd. Man skal dog op på mindst 9 volt før det virker.

Er man til kemi kan denne metode virke som ren tryllekunst: Man lægger lidt kaliumpermanganat på et stykke birkebark eller træ. Der dryppes et par dråber glycerin på. Efter 10 – 20 sekunder og en del besværgelser og trylleformulærer bryder det hele i brand. Jeg behøver vel ikke at sige hvor vigtigt det er, at de to ting opbevares hver for sig. Begge dele kan købes hos materialisten.

Den ultimative metode til ildtænding er dog ildboret. (Se foto side 8). Det er her man skal stå sin prøve. Ildboret bygger på, at gnidningsvarmen bliver så stor, at der dannes en glød. Princippet er, at man borer et hårdt stykke træ ned i en blød træsort. Det *skal* være løvtræ, da harpiksen i nåltræ smører og

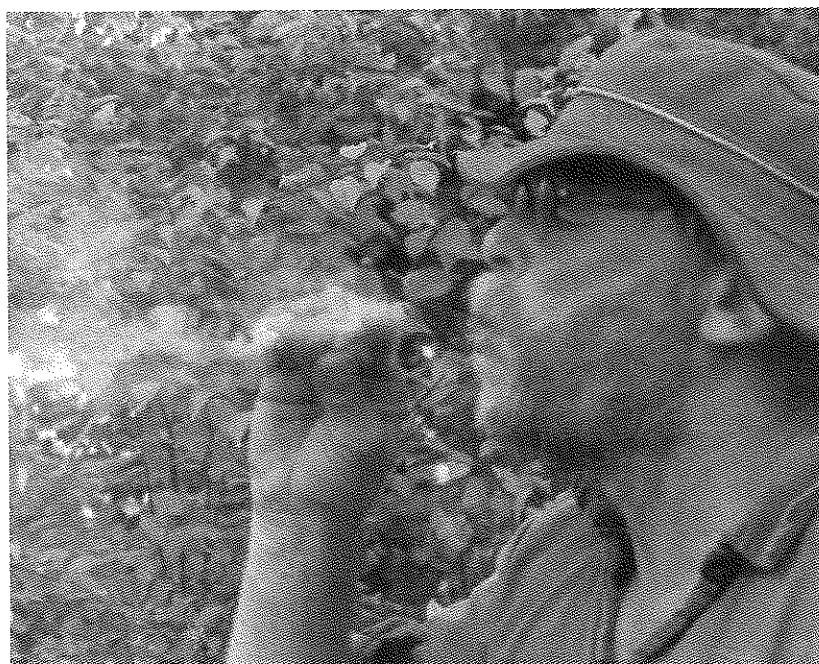
køler så det ikke virker. Ildboret består af en ten af f.eks. eg, ask eller ramin. Tenen bores ned i et helt tørt stykke poppel eller lignende, ca. en tomme tyk. I dette stykke er der savet en række hakker ud for, der hvor der skal „bores”. Når man borer, opstår der boremuld, som opsamles på en lille træplade under. Tenen holdes fast og presses nedefter ved hjælp af en håndklods, der er hulet og smurt med fedt, så tenen kører fint i den uden at blive varm. Til at holde det hele i gang bruges en snor eller snøre, der enten kan trækkes af to hjælpere eller bruges af én selv ved hjælp af en bue.

Når det hele er gjort klar starter man langsomt til man får rigtig gang i boret. Efter kort tid begynder der at falde det første smulder ned i hakket. Lidt efter begynder det at ryge med en *grå* røg og humøret stiger. Spar dog på kræfterne, der er langt igen. Når man har boret så meget smuld, at det når helt op til kanten, sætter

man farten op, og der kommer nu en *grøn* røg. Når den grønne røg kommer fra bunken af det fine boremuld er der glød! Det sidste kræver som regel en kraftanstrengelse, da musklerne syrer til. Ofte sker det, at man bliver for ivrig. Det hele vælter og man må begynde forfra.

Når borepladen kan fjernes forsigtigt og der ligger en lille kegle af smuld og ryger som en lille vulkan er man halvvejs. Det er faktisk nu det sværeste kommer: fra glød til ild. Inden det hele har man lavet en lille „cigar” af birkebark, der er lukket med tørt græs i den ene ende. Nede i cigaren lægges de små meget tynde stykker birkebark. Forsigtigt flytter man den rygende vulkan med gløden over i cigaren og der pustes i den til den bryder i brand. Når dette lykkes er man virkelig en „ildtænder”.

Foto: Steffen Holberg

DOGRIB CANOE

Vi har "sakset" følgende artikel fra det svenske tidsskrift "Friluftsliv – en livsstil".

Det er helt bevidst, at vi gengiver artiklen på originalsproget, da vi mener, at vi danskere bør kunne læse og forstå nordisk! Bladet udgives af vor svenske samarbejdspartner, "Argaladei". Se eventuelt flere informationer om bladet og foreningen på internetadressen: www.argaladei.nu.

Redaktionen

Av Sigurd Falk

ÄVEN VIT MAN KAN BYGGA

En kväll vid den årstid då talgoxarna börjar bli högljudda och vintern är på väg runt hörnet satt jag och bläddrade i en skrift som heter „A Way of Life”, utgiven av förlaget Outcrop i Yellowknife. I denna har representanter för urbefolkningen i Kanadas Northwest Territories, dené och inuit, fått komma till tals

för att i ord och bild berätta om livet i vildmarken, såväl tidigare som idag.

Här får man bland annat veta hur man förfärdigar snöskor, syr vattentäta mockasiner samt lagar till diverse maträtter av caribou och lax. Men vad som fångade mitt intresse den här gången var en ingående beskrivning av hur dogribindianerna brukade tillverka små kanoter av granbark. Dessa gjordes i ett enda stycke och var därför

betydligt enklare att bygga än den traditionella indiankanoten där man fogade ihop ett stort antal flak av björknäver. Men granbarkkanoten kunde aldrig göras särskilt stor och ägde inte heller näverkanotens hållbarhet. Den utnyttjades därför i regel för mera tillfälliga ändamål, kanske bara för att korsa några vatten på väg till nya jaktmarker. Dock kunde man använda även en granbarkkanot i flera år om man skötte den väl.

Under läsningen började jag mer och mer fundera över möjligheten att bygga en kanot på det här sättet även i Sverige. Vår inhemska gran är ju ytterst snarlik den kanadensiska vitgranen och vad hindrar då en normalhändig folkpensionär vid Dalälven från att åstadkomma detsamma som en indian vid Stora Slavsjön?

Frågan intresserade mig och det fanns ju ett enkelt sätt att ta reda på svaret. Så jag bad sonen Peter, som

vet vad som är fram och bak på en motorsåg och ibland hjälper folk med smärre huggningar, att hålla utkik om det var nån som tänkte avverka grov gran under savningstiden på senvåren.

- Varför just under savningstiden?

Då fick jag ju tala om att det var ett stort stycke bark som jag var ute efter, och berättade även vad jag tänkte använda det till.

Det dröjde inte många dar så återkom sonen och sa att hans kompis Tomas, som bor på ett litet skogsskifte utanför Säter, ägde ett gäng grov, rötskadad gran där jag gratis fick härja bäst jag ville. Så det ordnade sig.

I väntan på savningen förberedde jag bygget genom att hugga granslanor till relingar, att tälja pilkäppar till spant och att spetsa ett antal knappt meterlånga stöttor. Samt skaffade hem nylonsnören och tätningslim. Indianerna använde visserligen babiche (=råhudsremmar eller senor från caribouns rygparti) till surrning och smält grankåda vid tätning, men smärre avvikelser tyckte jag att jag kunde tillåta mig. För själva arbetet tänkte jag nyttja lämpliga verktyg ur det sortiment som finns hos varje svensk stugägare. Det viktigaste redskapet visade sig bli yxan.

En fredagseftermiddag i början av juni fällde Peter och kapade den gran som jag tidigare utsett på Tomas skifte och till kvällen hade jag klarat barkningen och kunde frakta hem ett sammanhängande flak

4,2 x 1,0 meter. Sen jobbade jag som en slav hela lördan och därefter var kanoten i stort sett färdig. Vad som återstod var egentligen bara att ge tätningslimmet tid att torka. Farkosten fick således vila på sina bockar ett tag medan jag gjorde en cykeltur till Lofoten. Vid återkomsten tre veckor senare fann jag att inte bara limmet utan även barken torkat så att höljet var stenhårt. Samtidigt hade totalvikten gått ner till omkring 20 kilo.

När jag betraktade mina händers verk måste jag medge att det aldrig skulle bli tal om skönhetspris. Största tabben gjorde jag nog genom att inte fixera kanotens bredd med en gång, utan i ett senare skede. Följden blev att kanotens botten fick liksom en bula i mitten omgiven av gropar i för och akter. Tvärtom hade säkert varit bättre. Men, tröstade jag mig med, det måste ju finnas en och annan klantig kanotbyggare även bland dogribindianerna. Och så förfärlig såg den väl ändå inte ut?

Så gick jag ner till älven och sjösatte kanoten. Den kändes ganska rank och det återstod inte många centimeter fribord mellan vatten och reling när jag försiktigt hade satt mig tillrätta med ändan i botten och benen rakt fram som i en kajak. Enkelpaddeln gav en högst orolig och föga effektiv framfart, men när jag bytte till dubbelpaddeln gick det märkbart bättre. Trots att premiärturen blev kort föreföll det mig som om kanoten skulle kunna fungera. Men nog

ville jag ha ett mera påtagligt bevis på den saken innan jag yttrade mig med bestämdhet. Därför anmälde jag mig i hastigt mod till

Dalälvspaddeln som gick av stapeln bara några dar efter premiärdoppet. Det var ett tre mil långt motionslopp för kanotister på en lugn sträcka av Dalälven, med målgång i Grådö strax utanför Hedemora. En numera tyvärr nerlagd övning.

Det var omkring hundralet kanoter som samlades till start under bron vid Fäggeby, från avancerade raceråk i kevlar till vanliga turistkanadensare.

Och, som en katt bland hermelinerna, min indiankanot i granbark. Katt eller inte, den tilldrog sig i varje fall stort intresse från åskådarnas sida. Startskottet small och vi var på väg. I början kunde det kännas frustrerande när två glatt samspråkande tjejer i en kanadensare med bara små lätta paddeltag ledigt drog ifrån mig trots att jag slet som en galning. Men snart insåg jag att det bara var att knalla på i min egen takt, och det fick ta

Den första åtgärden var att välja ut en tydligt rotröteskadad, men till det yttre fin gran, som hade rak stam och som var kvistren långt upp. Diametern i brösthöjd uppskattningsvis 30 -32 centimeter.

den tid det tog. Upp till en mil hade jag kontakt med eftersläntarna men sen var jag solo trots att jag kunde skymta dom sista ända fram till slutkilometrarna.

När man satt där ensam och paddlade nära land för att om möjligt få skugga i solhettan, så tyckte man att kanoten gled på rätt bra ändå. Och den tog inte in en droppe vatten annat än stänk från dubbelpaddeln. Fram kom jag till slut även om det dröjde nära nog fem timmar.

Därmed anser jag mig ha bevisat att också en vit man ganska enkelt kan bygga en fungerande Dogrib canoe. Och med vit man inbegriper jag här naturligtvis även dig, vita kvinna, som har orkat läsa ända hit.

På de följande tre sidorna beskrivs kanotbygget vidare, steg för steg.

P.S. Om nån är intresserad av "A Way of Life", så utges den av Outcrop Ltd, Box 1350 (EG), Yellowknife, Northwest Territories, X1A 2N9 CANADA. tel. (403)920-4652, fax (403)873-2844.

Vid kontakt, begär även förlagets katalog där du finner ytterligare litteratur om livet i nordvästra Kanada.

Eksamensrettede og kompetencegivende

Friluftskurser

1-årig Friluftvejlederuddannelse

Institut for Idræts mål med uddannelsen er at uddanne velkvalificerede undervisere med et bredt erfaringsgrundlag og kunnen inden for dansk friluftstradition og friluftsliv. Mere end 2 måneder tilbringes i forskellige naturområder i Danmark – oplevet gennem bl.a. lejrlevet, vandring, cykel, kano, kajak, klatreaktiviteter og sejlads under skiftende årstider. Teorien omfatter bl.a. friluftslivets pædagogik, vejlederrollen, oplevelsesanalyse, naturforvaltning, friluftspolitik, dansk friluftstradition og natursyn, sundhed, kost og ernæring, miljølære, fysiologi, livredning og udvidet førstehjælp. En mundtlig og en skriftlig eksamen afvikles i hvert semester samt en afsluttende eksamen i fordybelsesområdet i teori, praksis og undervisning.

Pris: kr. 36.400,- **Ansøgningsfrist: 1. marts 2004.**

Ansøgningsskema samt studiehåndbog rekvireres på e-mail: jberger@ifi.ku.dk eller telefon: 35 32 08 23.

Bekendtgørelse nr. 330 af 2. juni 1998 kan rekvireres i Undervisningsministeriet

Træklatring

– formidling og lejrlev i skoven

120 timer. Gennem kurset bliver kursisten i stand til på betryggende og sikker vis at lede og igangsætte træklatre- og lejrlevsaktiviteter i de danske skove. Klatre- og sikkerhedsteknikker og sikkerhedskrav tilpasses med fokus på de tekniske og klatreetiske forhold, der gælder for træklattring. Træklatring sættes i relation til skoven som biotop.

Pris: kr. 11.980,- **Tilmeldingsfrist: 2. februar 2004.**

Kursus i havkajak

Et kursus hvor du opnår grundlæggende færdigheder, som er forudsætningen for at få glæde af sejlads i havkajak. Der arbejdes med vandtilvænnning, teknik/færdigheder, øvelser i makkerredning og selvredning herunder grønlandervending. Vi beskæftiger os endvidere med havkajakens pædagogiske og oplevelsesmæssige muligheder som en integreret del af emnerne rutevalg, lejrslagning, sikkerhed og lovgivning. Kurset afvikles i svømmehal samt i åbent vand. Kurset indeholder internat. Pris: kr. 4.638,- **Tilmeldingsfrist: 2. februar 2004.**

**Yderligere information på www.ifi.ku.dk
Tilmeldingsskema: jberger@ifi.ku.dk tlf.: 3532 0823**

Institut for Idræt, Københavns Universitet

Nørre Allé 51, 2200 København N

Tlf.: 3532 0829 Fax: 3532 0870 e-mail: IFI@ifi.ku.dk www.ifi.ku.dk

1. Peter fällde trädet och lumpade en bit av grovänden där barken var skrovligare och veckade sig runt rotbenet. (På grund av rotrötan förstördes därvid inget gagnvirke. Hade granen varit frisk skulle vi förstås ha njtit oss med att endast snitta igenom barken en meter ovan rotskåret.) Därefter kapade han till en stock som var 4,2 meter lång och drog med sågsvärdet ett längsgående snitt genom barken från topp- till rotände.

2. Sen var det min tur. Satte yxan i snittet och började försiktigt bända upp barken åt ena hållet. Snart hade jag frilagt en decimeterbred flik som jag fortsatte att bredda genom att arbeta fram och tillbaka längs stocken. Nu hade jag bytt yxan mot en krökt grankäpp som tvärbuggits till ett slags grov barkspade. Detta arbete är naturligtvis möjligt endast under den tid då träden savar och barken sitter löst.

3. När barken lossats runt halva stocken upprepades samma procedur åt andra hållet till dess hela barkhöfjet hade släppt kontakt med veden. Drog undan stocken, hal som en badtvål, och barkflaket låg helt frilagt. Det kunde nu rullas ihop till ett paket för hemtransport.

4. Väl hemkommen la jag det 1 x 4,2 meter stora barkstycket på marken med den skrovliga yttre barken vänd uppåt.

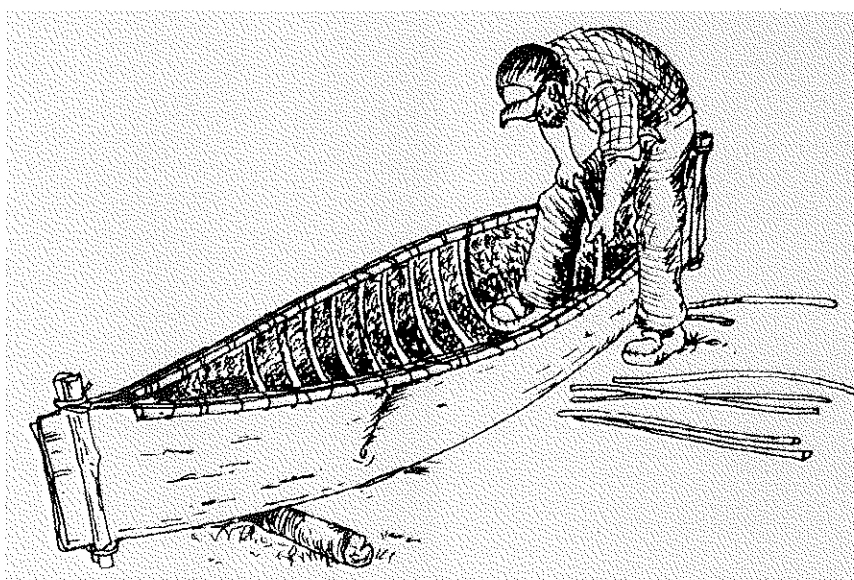

5. Böjde upp långsidorna och stöttade med nerslagna käppar så att barkflaket erhöill grov kanotform, bredast på mitten och ausmalnande åt ändarna.

Stadgade och förbättrade formen genom att fixera inner- och ytterrelingar av trimmade granslanor. Innerrelingens båda slänor som var 3,5 meter långa, hade jag tidigare surrat ihop i ändarna och åtskilt med tre tvärsålar, varav den längsta (den i mitten) var 45 centimeter. Dessa tvärsålar, liksom en stötta i vardera stäven, utgjorde bara hjälpmedel vid arbetet och avlägsnades senare.

6. Vek ihop barken till för- respektive akterstäv. För att inte barken skulle spricka i det skarpa vecket brukade indianerna först värma stället med en liten sackla av björknäver. Självt använde jag en värmepistol (en sån där med vilken man t ex smälter bort gammal färg från möbler) och den fungerade utmärkt. Fixerade vardera stäven med en tvång gjord av två grankäppar.

7. Till spant användes drogt meterlånga skott av pil, fingertjocka eller aningen grövre. Satte in ena änden av pilkäppen mellan bark och innerreling, böjde med tryck av foten till en U-form som följde skrovet inre rundning, kapade till lämplig längd och kälade fast den fria änden under motsatt reling. Började i mitten och arbetade mot för och akter. Avstånd mellan spanten 15 centimeter. Närmast stävarna gick det inte att böja till några spant på grund av den alltför snäva V-formen, så där fick det vara.

8. Surrade fast 2 tvärträn och breddade därvid kanoten till 70 centimeter på mitten. (Denna breddning borde jag nog ha gjort redan från början.) Den indianska modellen var något smalare.

9. Lossade tvingarna i båda stävarna. Skrapade bort flagor och lös bark invändigt innan jag hällde på rikligt med tätningsslim och åter pressade ihop med tvingarna. Tätade även ett par sprickor i barkskrovet. Det fanns, till skillnad från förlagan i "A Way of Life", inga kvisthål i min kanot men stammen hade varit något solbränd vilket orsakat kådflöden och sprickbildning. När limmet torkat, sydde jag ihop stävarna för ytterligare styrka och avlägsnade tvingarna. Kanoten var nu klar att användas.

FRILUFTSNET NORDVEST

Af Steffen Holberg,

SIDSTE NYT OM FRILUFTSNET NORDVEST

I august begyndte vi for alvor på arbejdet omkring Projekt Friluftsnet Nordvest. De første to pladser, der er færdige, er på Reersø og på Odsherreds Naturskole på Anneberg ved Nykøbing S. med fire sheltere hvert sted.

På Anneberg har vi eksperimenteret med at gøre shelterne særligt handicaptilgængelige. Vi har testet shelterne i praksis med kørestolsbrugere og blinde for at finde frem til de bedste og mest enkle løsninger.

På Saltoftevænge ved Svebølle står der nu tre sheltere færdige i en lille granskov. Dette sted bliver et af hestestederne, hvor der er mulighed for græsning og fouragering. Langtursridning er en friluftsaktivitet, der er i stor udvikling, og vi arbejder på at skabe så mange overnatningsmuligheder som muligt, hvor man kan have hest med. Problemet med rideruter er langt mere problematisk, da ridning og cykling på samme sti er meget svære at forene. I de kommende uger bygger vi på tre sheltere til Fugledegård ved Tissø, der ligger lige ved Halleby Ås udløb fra søen. Fugledegård ejes af en fond

bestående af Hvidebæk Kommune, Skov- og Naturstyrelsen og Kalundborg Museum. På Fugledegårds jord ligger Danmarks største vikingehal ned mod Tissø. Hallen er mærket af med egepæle i jorden. Shelterne kommer til at ligge med udsigt ud over Tissø.

Når disse sheltere er færdige er den sydlige del af netværket på plads. Derefter arbejder vi os nordpå op gennem Odsherred. Læs mere om selve projektet i blad nr. 55. Projekt Friluftsnet Nordvest kan følges på internetadressen: www.beltude.dk.

Foto: Steffen Holberg

TIPS OG IDEER

Her følger et par tips og gode idéer til friluftslivet. Har du en god idé eller måske et godt tip som du vil dele med os andre? Så send det gerne til redaktøren som mail eller post. Vedlæg meget gerne fotos eller illustrationer.

KAFFEDÅSELYGTE

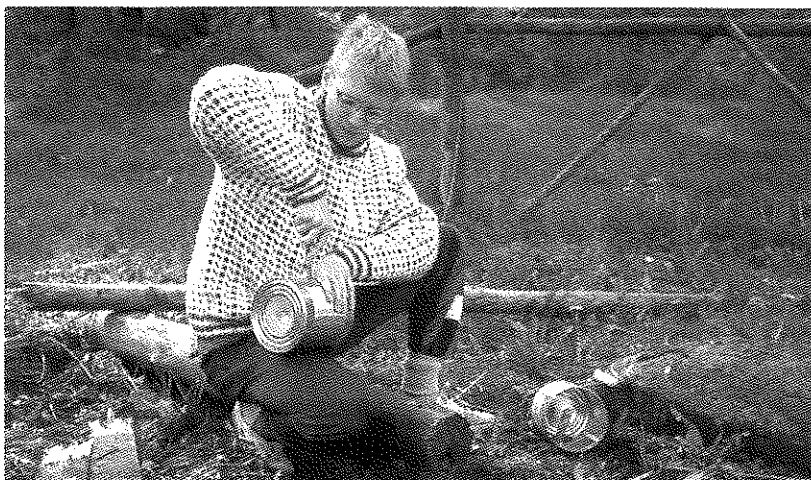
Af Carsten Damsgaard

Dåselygten er en god og hyggelig lyskilde, når man sidder ved shelteren om aftenen. Den er meget nem at fremstille og virker hver gang! Lav et kryds i siden på en dåse med en diameter på f.eks. 20 cm og sæt et alm. stearinlys fast deri. Jeg plejer at bruge en gammel, udtjent og rusten kniv til at skære med. Sæt et håndtag af ståltråd og træ på den modsatte side. Bunden i dåsen fungerer som reflektor og lygten er forbavsende „vindstabil“.

FILTEDE VANTER

Af Carsten Damsgaard

De seneste par år har jeg strikket vanter med mine friluftselever på efterskolen. Oftest med stor succes. Det er en god vinteraktivitet, selv for de fleste af drengene... En del af eleverne synes faktisk, at det er hyggeligt at sidde om aftenen og ”strikke sammen”. Vanterne er suverænt gode at have på, når man er på skitur og eleverne er altid meget glade og stolte over resultatet. Her er en enkel og nem opskrift som selv uerfarne strikkere oftest får succes med. Opskriften passer til hænder af

almindelig størrelse. Justér evt. selv målene, hvis du har store eller små hænder!

Opskriften har tidligere været bragt i bladet i marts 1996.

Men jeg vil gerne endnu en gang opfordre til at komme i gang!

Du skal bruge ca. to nøgler uldgarn til et par vanter. Det er meget vigtigt, at det er 100 % uld, ellers bliver det umuligt at få dem til at filte! Derudover skal du bruge rundpinde og strømpepinde i størrelse 5 eller 6.

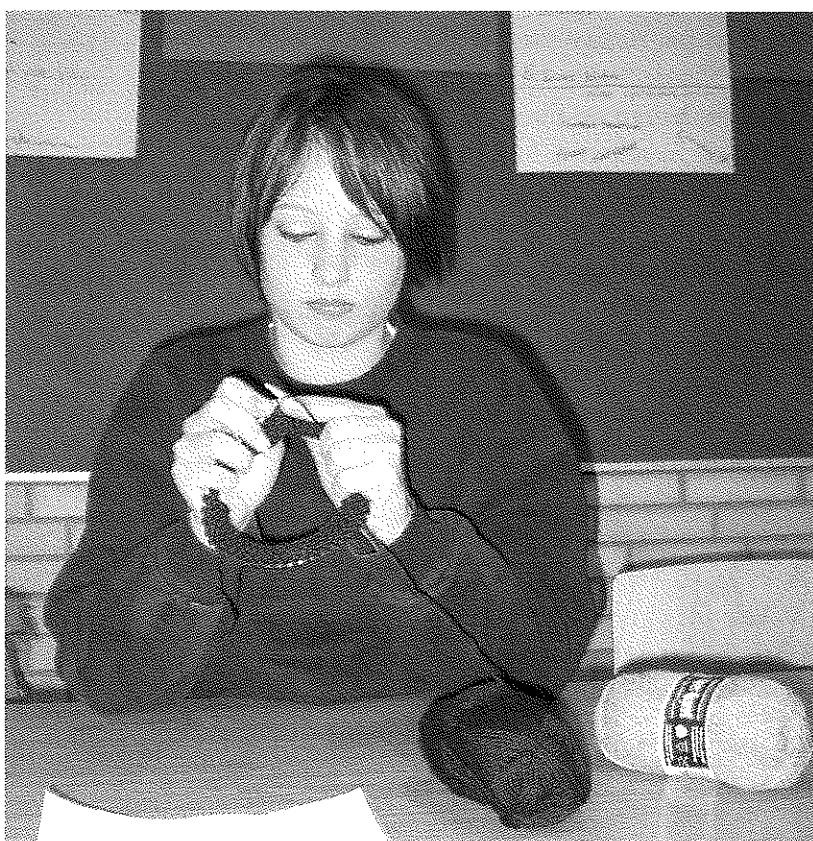
Slå 49 masker op på en rundpind. Strik først ret, frem og tilbage til det måler ca. 2 cm. Derefter strikkes rundt på rundpinden til det måler ca. 20 cm.

Find selv på mønster og farver! Det gør ikke noget, at de to vanter ikke bliver ens. Så bliver det også lettere at kende forskel på højre og venstre vante!

Nu skal der forberedes til tommeltotten: Strik 7 masker med en anden farve garn der, hvor tommeltotten skal være. F.eks. 7 masker fra „såret”. Det vil sige undersiden af vanten. Husk, at der er forskel på højre og venstre vante.

Strik videre på vanten uden at gøre mere ved tommeltotten. 10-12 cm over tommeltottråden begynder du at „tage masker ind”. Du kan f.eks. bruge følgende ”mønster”:
Strik 5 masker almindeligt og 2 masker sammen

- 2 omgange uden at tage ind
- 4 masker alm. og 2 masker sammen
- 2 omgange uden at tage ind

- 3 masker alm. og 2 masker sammen
- 2 omgange uden at tage ind
- 2 masker og 2 masker sammen
- 1 maske og 2 masker sammen
- 2 masker sammen hele tiden.

På et tidspunkt når du „tager

masker ind” bliver der for få masker til rundpinden. Skift da rundpinden ud med strømpepinde i samme størrelse. Fortsæt med at strikke indtil du kun har 7 masker tilbage. Derefter afsluttes vanten ved at trække tråden igennem de sidste masker, og der strammes til. Totallængden på vanten bliver ca. 35 cm.

3 strømpepinde sættes i vanten ved tommeltot-maskerne og tråden pilles ud. Der tages 3 nye masker op i begge sider så der i alt er 20 masker. Strik derefter ca. 8 cm før du „tager masker ind” efter metoden: 3-2, 2-2 og 1-2.

Alle løse tråde hæftes på innersiden med en nål. Derefter går du i gang med den anden vante! Når begge vanter er færdige, vaskes de i vaskemaskine ved 40 grader. Og ”vupti” – så er de filtet sammen til et par dejlige varme luffer! Hvis de stadig virker lidt for store kan de filtes yderligere med hænderne i lunkent sæbevand indtil de „passer”.

SÆT KNIVEN FAST I FLEECETRØJEN

Af Erik Jørgsen

Mange fleecetrøjer har nederst en lukkeanordning med en rund gummistrop, som reguleres med en plasticdums og som danner „øjer” i trøjens side. Disse „øjer” kan med fordel bruges som et alternativ til bæltet til at fæste knivskeden. F.eks. når man vandrer med en stor rygsæk, hvor hoftebæltet da trykker mod en kniv, som bæres i livremmen.

Du skal tage et cirka 15 cm langt „øje” i gummisnøren på den side af fleecetrøjen, hvor du vil have kniven hængende. Forbind „gummiøjet” med „øjet” på knivskeden og derefter rundt om hele skeden. Reducer derefter øjet således, at det passer til dit behov for knivens placering.

Nu hænger kniven let tilgængeligt, og denne proces er betydeligt hurtigere og nemmere

end at placere kniven i bæltet. At det er enkelt at fæste kniven er måske endda vigtigere i dag end tidligere, hvor der jo tales om et generelt forbud mod at bære kniv. Med mindre vi er spejdere, fiskere, på fri-luftstur og lignende. Hvis det ellers står til justitsministeren her i begyndelsen af november 2003. Og for eksempel kan man jo ikke tage kniven på, når man tager hjemmefra, hvis man skal fylde benzin på undervejs, købe et fiskekort eller

lignende. Kniven må først tages frem ude ved fiskevandet, når man er fremme, og så bæres i tilslutning til en virksomhed, hvor det er tilladt.

Foto: Carsten Damsgaard

ANMELDELSER

Af Carsten Damsgaard

HÆRVEJEN PÅ NETTET OG HYTTER OG LEJRPLADSER I DANMARK

De fem hærvejsamter, Viborg, Århus, Vejle, Ribe og Sønderjylland, har lanceret et nyt netsted om den historiske pilgrimsrute fra Norden til Spanien. Det er således nu muligt at planlægge sine ture på Hærvejen hjemme fra computeren.

Man kan bl.a. læse om seværdigheder, Hærvejens historie, naturen undervejs og faciliteter langs Hærvejen og udskrive aktuelle kort.

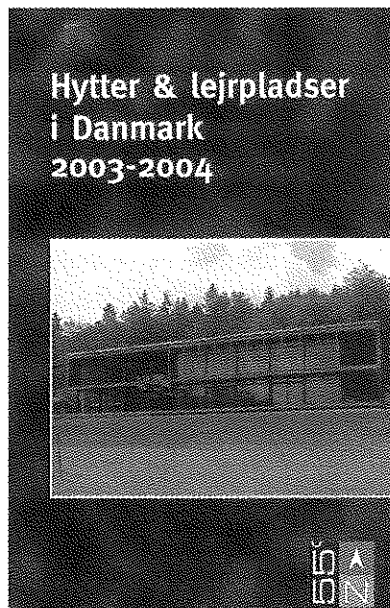
De tre gamle, trykte foldekort - „Hærvejen til fods og på cykel” - udgår således.

Fordelene ved den nye netbaserede løsning er mange: F.eks. kan man som bruger vælge at læse og udskrive præcist, hvad man har brug for.

Tekst, hvis man vil have baggrundsstof og kort, hvis man vil tilrettelægge en tur eller have dem med undervejs på sin tur.

Oplysningerne på nettet vil hele tiden være opdaterede og aktuelle, så man ikke skal bruge forældede kort eller vente på nye, trykte udgaver.

Gå ind på web-stedet: www.haervej.dk og bliv inspireret til din næste hærvejstur!

HYTTER OG LEJRPLADSER I DANMARK 2003-2004

Forlaget 55° NORD A/S står bag udgivelsen af denne store udvidede fortegnelse over ca. 790 hytter og lejrpladser i Danmark. Den er nem at finde

rundt i og en god bog at have ved hånden når man planlægger lejrskoler og større friluftsarangementer. Den tilbydes også som internetudgave på www.hyttefortegnelsen.dk.

Ejere af det nye forlag er FDF og KFUM-Spejderne i Danmark, der har sammenlagt deres forlagsaktiviteter.

Fortegnelsen kan købes for kr. 139,00 på tlf. 70 10 76 76 eller via www.55nord.dk.

Foto: Kristian Dueholm Jessen

FRILUFTSBOGKLUBBEN

Af Carsten Damsgaard

Denne gang er der taget to svenske bøger af listen. De har ikke været efterspurgt i et stykke tid. Som erstatning for disse er der bl.a. taget en ny flot dansk kogebog på listen. Derudover tilbyder vi igen en norsk bog om vinterfriluftsliv. Bogen har tidligere været på listen, men udgik desværre fra forlaget. Der er en del medlemmer, der har ønsket at købe denne bog og derfor er det en fornøjelse at vi kan tilbyde den i et nyoptryk som „grundbogen” i forbindelse med vinter-friluftsliv. Der er en del der har bestilt bogen ”Paddling with kids”. Den er desværre stadig i restordre fra England, men tilsendes så snart den ankommer Danmark. Vores hjemmeside er desværre ikke helt ajourført. Derfor er det ikke alle de bøger, der står på hjemmesiden, der er til salg.

Det er boglisten i dette blad, der indeholder de aktuelle bogtilbud! Vi arbejder på en helt ny og bedre hjemmeside, som snart kommer ”i luften”. Så glæd dig!

FRILUFTSLIV I VINTERFJELLET

Af Mats D. Melbye

Bogen er tidligere blevet anmeldt i Dansk Friluftsliv nr. 43 fra 2000. Der stod: Dette er en ny norsk „grundbog” i friluftsliv om vinteren. Det er en lille velskrevet håndbog, der omhandler traditionelle

emner som planlægning af vintertur, udstyr, proviant, sne-skred, orientering, snebivuak og førstehjælp. I kapitlet om udstyr er der gode refleksioner omkring det store udbud af „tekstile” materialer til f.eks. vindtøj og undertøj. Kort og godt en god håndbog, der kommer omkring det væsentligste i forbindelse med „vinter-friluftsliv” i vore nabolande.

A5-format på 109 sider med mange gode illustrationer.
Pris 250 kr.

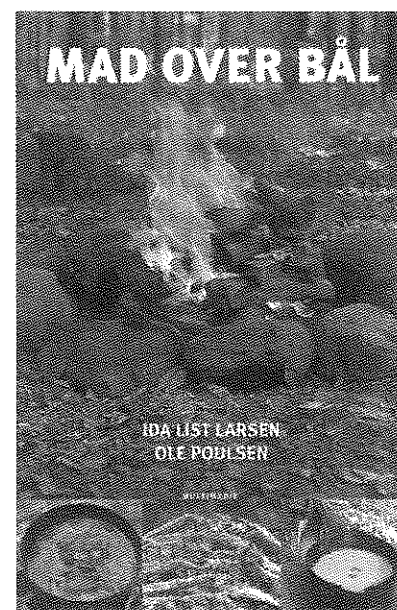
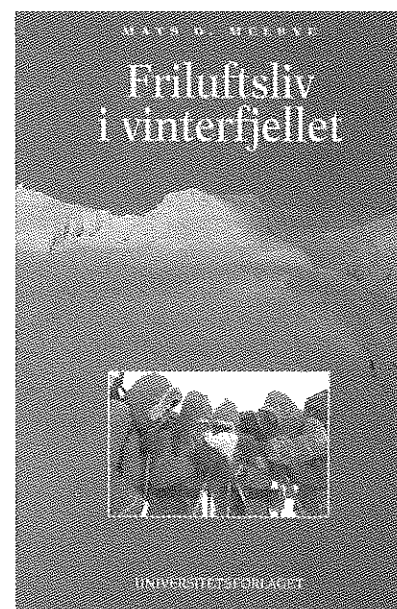
MAD OVER BÅL

Af Ida List Larsen og Ole Poulsen

Her er tale om en ny „bål-kogebog” udgivet af DR Multimedie. Der er tale om en lille handy bog, der er plastbelagt, så den kan tages med ud til bålet! Målgruppen er tydeligvis ikke medlemmerne af Dansk Forum for Natur- og Friluftsliv. De indledende kapitler omhandlende båltyper og båludstyr er således meget korte og har umiddelbart ikke noget nyt at berette for friluftsfolket. En del af opskrifterne er kendte, men der er dog også nye spændende opskrifter til bålmad. Hvorfor ikke prøve at lave bålsteget jomfruhummere, hornfiskeruller, fynske speltfladbrød eller blåbærpandekager? Hvis man arbejder meget med mad på bål i forbindelse med friluftsliv, kan man derfor ikke nøjes med denne bog, men den er et godt supplement. Der er

utroligt mange flotte og illustrative farvefotos, der underbygger teksten og gør bogen til en æstetisk oplevelse!

A5-format på 109 sider med flotte farvefotos. Pris 175 kr.

BOGLISTEN

Best. nr.	Titel/forfatter	Sprog	Omtale	Pris
BU-01	„Udendørs pædagogik“, Dahlgren og Szcsepanski	Dansk	51/02	170,00
TI-02	„Sug i magen og livskvalitet“, Gunnar Breivik	Norsk	52/02	240,00
DR-10	„Mad på bål“, Ida List Larsen	Dansk	56/03	175,00
DB-30	„De 100 bedste Trangia opskrifter“, Johansen og Stummann	Dansk	42/00	69,00
FA-35	„Grønlandskajakken“, Smedemark og Henriksen	Dansk	48/01	150,00
NO-45	„Friluftslivet i vinterfjellet“, Mats D. Melbye	Norsk	56/03	250,00
NO-46	„Friluftsliv – grunnbok“, Bischoff og Mytting	Norsk	41/00	250,00
BL-50	„Complete book of seakayaking“, Derek Hutchinson	Engelsk	30/96	205,00
PR-61	„Fjällboken“, Grundsten og Palmgren	Svensk	51/02	195,00
CO-71	„The kayak Roll“ (video), Kent Ford	USA	54/03	195,00
CO-72	„Paddling with kids“, Bruce Lessels & Karen Blom	USA	54/03	150,00
BC-77	„How to shit in the woods“, Kathleen Meyer	USA	47/01	85,00
BC-78	„Canoe and Kayak Handbook“, Franco Ferrero	Engelsk	52/02	195,00
BC-79	„Creative outdoor work...“, Alan Smith	Engelsk	53/03	150,00
WW-80	„Långfärdskajak“, Karin Mentzing	Svensk	42/00	205,00
NB-90	„Træklating i de dansk skove“, Skytte, Boysen og Schunck	Dansk	55/03	150,00
SC-95	„Ildens magi“, Thorben Lundø	Dansk	55/03	185,00

Alle priser er inkl. dansk moms og gældende pr. 1.12.2003.

Dertil kommer ekspedition/forsendelse på 50 kr. uanset antal bøger.

Forbehold for evt. udsolgte bøger samt prisstigninger, der skyldes kursændringer.

Da vi kun har nogle enkelte af bøgerne på lager, må der ofte påregnes en leveringstid på min. 1 måned efter bestilling. Bestil evt. via hjemmesiden: www.danskefriluftsliv.dk.

Friluftsbogklubben – bestillings kupon
Jeg bestiller hermed følgende bøger:

best.nr.	antal	best.nr.	antal	best.nr.	antal
_____	_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____	_____

Medlemsnummer (står på bagsiden på bladet!): _____

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr. og by: _____

Telefonnr.: _____

Bestillingskuponen adresseres til: Friluftsbogklubben, att. Carsten Damsgaard, Varnæsvej 750, Bovrup, 6200 Aabenraa

BESØG VORES NYE WEBSITE PÅ WWW.FRILUFTSLAGERET.DK

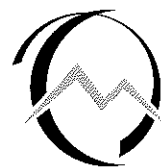
FRILUFTSLAGERET GIVER DIG RÅD

For os er friluftslivet en livsstil. Med en bred baggrundsviden inden for næsten alle former for udeaktiviteter, er vi i stand til at rådgive dig, uanset hvilken type udeliv, du dyrker.

Friluftslageret har det største udvalg af udstyr til friluftsliv. Kig forbi forretningen i Odense eller besøg vores butik på nettet på www.friluftslageret.dk og se vores store udvalg. Rekvirer katalog på 63 12 37 37 eller via hjemmesiden.

Ungdomsskolen, lærere og elever opnår 20% rabat på alle* varer i Friluftslageret.

(*Gælder ikke GPS, mad- og tilbudsvare.)

friluftslageret

LÆSSØEGADE 12 · 5000 ODENSE C · Tel.: 63 12 37 37 · Fax: 63 12 37 36 · WWW.FRILUFTSLAGERET.DK
ÅBNINGSTIDER I BUTIKKEN: MAN-TOR 10:00-17:30 · FRE 10:00 - 19:00 · LØR 10:00-14:00 · WEBSITEN ER ALTID ÅBEN